

Béts.

A' múlt Kedden Grátz-ba indúlt *Laxenburg*-ból a' F. Tsálfárné, *Ferentz Föhertze*ggel együtt, ö Ts. 's Kir. Felsége eleibe. Nagy kívánsággal várják ide vissza Fej. nket kívált az Affzonyságok, kiknek nem lehetett könyörgő Levelekkel járúlni az ö Fellsége távol létében *Ferentz Föhertze*ghez. Nádorispány ö Kir. Fő Hertzege, kevés pihe-nése után leg ottan le fog innen indúlni *Budára* 's oda le *Pest V. gyei Fő Ispányságába* béiktattatni. Ennek végbe mentével *Eszterházára* jő hogy H. *Eszterházy* Antalt *Sopron Vármegyei fő Ispányságába* bé iktassa: onnan *Bétsbe* tér vissza. Innen ismét *Prágába* fog az Udvarral együtt indulni a' *Tseh* Koronázásra. — Két hónapig szándékozik az Udvar *Prágában* mulatni.

Brabantia, és *Limburg Tartományai* Hódolásának innepe nagy pompával ment végbe Jun. 30-dikán *Brüsszelben*.

Blanchard, a' szép *Annik* napján (Jul. 26-dikán) szándékozik a' nagyobb golyobisával fel reppenni.

Magyar Ország.

A' *Magyar Ország*i Reformáta Ekklesiák fel vagynak, az igazgatásra nézve, bizonyos kissebb és nagyobb Egésszekre osztva; úgymint: *Esperestségekre*, és *Püspökségekre*. Az *Esperestségek* neveztetnek más névvel *Traktusoknak*, és *Senior-ságoknak* is; valamint a' *Püspökségek* közönségessen *Superintendentziáknak*. A' *Superintendentziáknak* száma négy; mellyek is a' *Tisza*, és *Duna* folyó vizeiről veszik a' magok neveiket. Neveztetnek tudni illik *Tiszán túl való*, 's *Tiszamellyéki*; *Dunán túl való*, 's *Dunamellyéki* *Superintendentziáknak*. A' *Tiszán túl való* *Superintendentzia* 13; a' *Tiszamellyéki* 4; a' *Dunamellyéki* 7; a' *Dunán túl való* pedig 5 *Esperestségekből* áll. Minden *Superintendentziának* vagyon egy

E

Su.

Superintendense, vagy Püspökje, kit a' Királyi Felség szokott meg - erősíteni; egy világi Fő Kurátora, és egy belső Személy Generális Notáriusa; valamint minden Traktusnak egy Esperestje, vagy Seniora; egy Pap Notáriusa; és egy világi Vitze Kurátora.

A' *Dunamellyéki* Superintendenzia, Fő nélkül maradott vólt 1790-dik Esztendőben Májusnak első napján, ama nagy emlékezetű *Szőnyi Virág Mihály* Úrnak halálával, kinek helyébe tsak a' múlt hónapban választatott Superintendensé *Ketskeméti* első Predikátor Fő Tiszt. *Vég Veresmarti Sámuel* Úr; Gen. Notáriussá tétetett ugyan ekkor *Halasi* Predikátor T. *Tormásy János* Úr. — A' Tiszán túl való Superintendenzia't is meg fosztotta vólt a' múlt Mártz. 2-dikán, nagy érdemű Superintendensétől, *Szathmári Paksi István* Úrtól a' halál. Jelen lévén ezen b. e. Úrnak, Mártz. 7-dikén lett el temettetésén 3 Esperestek, gyűlést tartottak mindjárt más nap, az az 8-dikon, a' *Debretzeni* TT. Predikátorok, és Professzorokkal együtt *), melly Gyűlésből meg irták a' jelen nem vólt Esperesteknek, Superintendensek' halálát, 's kérték, hogy vigyázások alatt lévő szolgatársaikkal új Superintendensekre voksoltatnának, és a' voksokat vagy vinnék, vagy pedig küldenék bé *Debretzenbe* Sz. György napi vásárra. Elfogadták ezen jelentést minden Esperestségek, az egy *Beregin* kívül; ámbár Gen. Notárius T. *Hunyadi Ferentz* Úr, Fő Kurátor Tek. *Rédey Ferentz* Úrral egygyezőleg, helytelennek hirdette légyen is ki azt az Esp. ségekbe el küldözött Levelében. Bé is vitettek

a'

*) Nem vólt mindazáltal jelen ezen Gyűlésben T. *Hunyadi Ferentz* Úr, *Debretzeni* első Predikátor, 's a' Superintendenzia'nak akkori Gen. Notáriusa; ámbár hivattatott is.

a'voksok az Esp. ségekből a' kiszabott időre, 's meg vizsgálattak Májusnak 2-dikán az Egyházi Személyeknek Gyűlésében. A' vizsgálás után úgy találtatott, hogy leg több voks ment *Debretzeni* első Professzor T. *Sinay Miklós* Urra; a' ki tehát fel - eskettegett Superintendensnek, és mindjárt hozzá is fogott Superintendensi Hatalmának gyakorlásához, fel esketvén két Esperesteket. — Az Egyházi Személyeknek: úgymint Esperesteknek, *Debretzeni*, 's külföldi Predikátoroknak, és a' *Debretzeni* Kollégium' Professzorainak Gyűlések, Professzor T. *Szilágyi Gábor* Ur' tanuló házában tartatott; ugyan azon időben, a' Fő Kurátor, és más feles Izámú világi Urak, Gen. Notárius T. *Hunyadi* Urral, és a' *Nagy-Bányai* Esperesttel együtt, a' tulajdonképpen úgy neveztetett Superintendenzialis Háznál voltak öszve gyűlve, 's hívták nehány izben T. *Szilágyi* Professzor Ur' házából magok közé az Egyházi Személyeket; valamint ezek is tselekedték ezt vilázt, a' Gen. Notárius Urra nézve; de sem az Urak a' Papokat, sem a' Papok a' Gen. Notáriust meg nem nyerhették magok közzé. — Nem nyugodván meg a' világi Urak, T. *Sinai* Urnak választatásán, irtak az ellen a' F. Kantzelláriának, Helytartó Tanátsnak, és a' más 3 Superintendenziaíknak is. Irtak a' Superintendenziaibéli Traktusoknak is, hogy az Esperestek új Superintendensre voksokat szedjenek, 's azokat magokkal együtt Jun. 28-dikára bé vigyék. T. *Sinai* Ur is irt Jun. 4-dikén az Esperestekhez, 's arra kérte őket Irásában, hogy az Urak által 28-dik Juniusra határozott Gyűlésre se magok el ne menjenek, vagy voksokat ne küldjenek, sem a' vigyázások alatt lévő Pásztorokat oda el menni, és voksokat adni meg ne engedjék; jelentette egyfzersmind, hogy ügyöknek, a' Kir. Felség eleibe lejendő terjesztése végett, Jun. 4-dikén *Bétsbe* indul, mellyet meg is

E c

tse-

tselekedett. De a' világi Urak is meg tselekedték, a' mit Májusnak 2-dikán végeztek: hogy tudniillik Jun. 28-dikára újra öszve gyűllyenek. Mert az említett napon Gyűlést tartottak, mellyben már 8 Esperestek is voltak jelen, 's meg vizsgálván az új voksokat, T. *Hunyadi Ferentz* Urat, úgymint a' kire leg több voksok mentek, Jun. 29-dikén Püspökké fel eskedttették; Gen. Notáriussá pedig T. *Benedek Mihály* Urat tették. — Az új Superintendesnek válaftzásában, im' e' következő Esperestek nem egyeztek meg: T. *Halmi István* Ur, a' *Debretzeni* Traktus' Esperestje; T. *Szőnyi Benjamin* Ur, a' *Békesi*; T. *Csete Mihály* Ur, a' *Nagy-Kunsági*; T. *Ertsey Sámuel* Ur, a' *Bihari*; 's T. *Nánási Abrahám* Ur, a' *Máramaros*i. — T. *Sinay* Ur, Prof. hivatalából is kitétetett az említett Gyűlés által távolletében. — Ezek, úgy itéllyük, nevezetesebb történetek, hogy sem mint *Hadi*, és más nevezetes *Történetek* nevezetet viselő Munkákból ki hagyhattuk volna. A' dolgot, maga tiszta valóságában igyekeztünk, a' hozzánk érkezett tudósítások szerént el beszélleni: az ítéletet bízuk az Olvasóra!

Nagy megilletődéssel olvassuk egy *Jászberényi* Levélből, mennyire meg felejtkezett ott a' minapában egy predikáló Franciskánus arról, hogy ő, az igaz mondásban gyönyörködő's *Békesség*' és *Szeretet*' Istenének nevében szól: mert azt hirdette, hogy minden ínségek, mellyeket a' Katholikus Híveknek kell szenvedni, az *Ercsikeknek* (értette ezen nevezet alatt a' *Protestánsokat*) engedtetett vallás' szabadságából származnak! — Az ilyen beszéd, okos Embert szintén halálra botránkoztat; eggyügyü tudatlan Halgatót pedig meg szédíthet.

Budá-

Budáról, Juliusnak 7-dikén. „Közönséges szokás az a' Német Polgároknál, hogy ők egy úgy nevezett *parádé-szobát* tartsanak az úttzára, abba minden házi szépségeiket, 's drágaságaikat ki biggyesszék, 's zárják még pénzeket is; senki-nek azonban, még csak a' legyeknek is benne lakozást ne engedjenek. Nagy kárával fizette a' napokban egy *Budai* Polgár, az efféle hiúságnak az árrát: mert rakott *parádé-szobájának* vas-rostélyos ablakán bé rontottak éjjel a' tolvajok, 's minthogy egy lélek sem volt benne, kedvek szerént ki rablottak. Sok szép házi eszközökön kívül, el emeltek néhány száz forintokat is.

Okosabb volt az említett *Budai* Polgárnál egy *Tót* Ember, ki is 600 forintját a' testén hordozta gyűzüben (olgy hosszas erszényben, mely-lyet a' derekára köthet fel az ember). Nem is lopták el ő tőle a' pénzét, ámbár ugyan csak nem kerülhetette el, hogy gondossága mellett is egy rendkívül való eset meg ne jádzza. — Történt t. i. a' múlt héten, hogy el szabadulván a' Dunán egy malom, egyenessen a' *Tót* hajója felé indult. Ez alkalmatossággal a' vízbe talált bukni a' szegény Tót, 's a' pénzes gyűzü le veszett a' derekáról, melyet vátig kerestek; de semmi lett úton módon meg nem találhatták. — Lehet, hogy valamelly hartsa' gyomrába került. — Ha ilyen gázdag hartsákat lehetne fogdosni: úgy talám az a' Tzigány is hal-fogóvá lett volna, a' ki azt mondotta, hogy úgy ízeretne ő vadászni, ha jó nagy hizlalt dífnók repdesnének a' levegő égbén. — Nagyon dífnó képzelődés!

Egy nagy ég-tsattanást hallunk vala a' mi-nap, a' teátrumi játék alatt. Bé jő a' tsattanás után egy Inas a' játék néző helybe, 's lassan a' fülébe súg egy Affzonymak, ki is harmad magával leg ottan fel kerekedett, és ki felé in-dult. Ezt látván mások, ők is ki felé igyekeztek.

Azon-

Azonban tüzet kiált valaki, melly szóra az egész gyülekezet fel lázzadt, 's a' nagy kapu felé tolódott. Hogy ide érkezünk: a' tűz helyett vizet találtunk. Olly nagy vólt t. i. a' zápor - esső, hogy tűz ółtani sem igen kellett volna kutakra menni vizért; mert az úttzákon is meg lehetett volna a' bőr - vedreket meríteni. A' 3 Allzonyság haza kotsizott; mi pedig vissza osontunk a' Teatromba. — Nevetjük a' juhokat, midőn szemléljük, hogy ha a' vízbe talál ugrani közzülök az első, a' többek is mind utánna ugrálnak; 's tsak nem hasonló történe rajtunk. “

A' babonás könnyen hívőségnek szülő anyja a' tudatlanság. Annál nagyobb tehát, még Hazánknek sok részeiben a' vezzedelmes tudatlanság, mennél gyakrabban példáit lehet benne tapasztalni a' babonás könnyen hívőségnek. Illy példáról emlékezik az itt következő Levél is:

Német - Gurabból, Juliusnak 7-dikén.

„*Pozsony-Vármegyének* kebelében fekvő *Szeli* nevezetű Helységbe, egy iffjú — mintegy 16 — 17 esztendő — *Tót* Leány érkezék a' napokban, Tátosnak mondja vala magát, a' ki minden kintset, melly a' föld' gyomrában vagyon, lát, meg mutathat, és ki olvashat. Szállást vett magának a' Falu' Bábájánál, ki is örömmel fogadta őtet, és házról házra vezetgette, minthogy bőv megjutalmaztatással hitegettetett a' Tátos által. Minekutánna el futamodott volna a' hire, magok a' Falunak Elsői is jártak utánna, házokba vezették, 's mindenikben sok pénz nyérésnek reménységét gerjesztett a' tsalfa Leány. — Megmutatta nékiek a' pénznek hol-létét; 's meghatározta a' napot is, a' mellyen vejendők valának a' pénzt, melly a' hely' meg-mutatása napjától számlálva, kilentzedik nap vala; de azt is meg mondotta előre, hogy az említett kilentzedik

dik nap előtt való napon el kellene ő nékie egy kevéssé menni, több tátos pajtásfainak gyűlésekbe, 's vélek meg verekedni. (Így készített magát az el-szökésre, 's így keresett színt azon verésnek, melyet, tsalárdságában utól érettetvén kapott volt valamelly helységben, 's a' mellynek kékes bélyegeit most is a' testén hordozta). — Igérte, hogy vissza jövétele után ki fogná kinek kinek olvasni a' pénzt a' földből, úgymint a' mellyet azért nem lehetne tsupa Embereknek kiásni, mivelhogy egy fekete kakas ülne rajta, mellyet el kellene előbb ríjjasztani. — Ezen beszédnek, ollý hitelt adtak a' babonás ostoba Emberek, hogy a' Papjoknak minden oktatására 's intésére is tsak azt felelték: „*Ó Tiszteletes Uram! maga az Isten küldötte azt mi közinkbe, hogy mi rajtunk segéllyen; igaz, és bölts Leány az; mindeneket tud; még azt is tudja, kinek mennyi pénze vagyon: mert N. Nnek meg mondotta, hogy nints több 3 garassnál, N. Nnek pedig 35 forintjánál; pedig úgy volt.*“ — Könnyű volt t. i. a' ravasz Leánynak ezt, 's más effélet tudni, mivel azoknak, kik pénzt akartanak tőle kapni, meg mondotta, hogy semmijeket se zárnák el előtte, különben hihetetlen emberek lévén, pénzt nem kapnának. Maga, semmi pénzt nem kért ugyan az emberektől, hanem egyebet mindent el vett, a' mit adtak néki; a' minthogy kapott is hét ezüst gyűrűt, néhány ingeket, szoknyákat, gyóltts kezkenőket, elő-kötöket, 's több efféléket. E' mellett, naponként vendégtetett, éjjel nappal evett, ivott, tántzolt; egy szóval, valamit tsak akart, mindent meg tselekedtek kedvéért az emberek. El érkezvén a' kilentzedik nap, még akkor is véle dorbézoltak. Egyszer villámlás esvén az égen, el kiáltja magát a' Tátos: „*Itt a' bak, úgymond, érettem, már el kell mennem; a' kinek tettzik, jöjjön velem.*“ Jól tudta, hogy még tsak

tsak a' szobából sem bátorkodik egy is ki menni, a' mint úgy is lett; egy sem vállalkozott úti társnak: hanem még szépen kérték, ne kényszerítene őket ki menni, inkább tsak menne maga. Nem is kellett néki egyéb, ki ment, fel ült a' maga bakjaira (lábaira), el illantott, 's máig is oda van: de még is váratik vissza, némelly (talán nem vétkezem vele, ha azt mondom) fél-eszüektől.

— Minekelőtte el ment volna, egy Nemes Embernek — a' ki leg inkább örült a' nyerendő pénznek, 's leg többet ajándékozott a' Leánynak, 's a' ki még a' maga buza - szekrényét is öfzve akarta vagdalni, midőn hallotta tőle, hogy pénz volna alatta — a' szobája' közepére — t. — En, azt mondom erre, hogy jól tselekedte; mert tudom, hogy ezután nem egy könnyen fog hinni a' Nemes Ember is. — Még egy, ide tartozó furtsa dolgot említek: Eggy Ember, éppen akkor lévén a' maga kertjében, midőn a' szomszéd Asszonyát egy dió - fa mellé vezette a' maga kertjében a' tsábító Leány, 's azzal ámította, hogy a' fa alatt tele volna egy katlany (üst) aranyakkal, a' mellyet ő ki fogna számára olvasni. Bé estvéledvén, kapja magát az Ember, az említett dió-fához lopódik; vermet ás az alá, 's el hozván a' maga katlannyát, jól meg forgatta azt a' veremben, úgy hogy egészen ott maradt a' helye, 's azzal el megy. Reggelre kelvén az idő, siet a' szomszéd Asszony a' kertjébe, hogy ott magát a' diófa alatt lévő reménységével táplálja: hát látja az ásást, és a' katlany' helyét. Sirásra fakad, kezeit kótsolja, jajgatva fut az úttzára, és zokogva beszéli az el - menőknek, miképpen fosztatott meg kintsétől, a' kik közzül egy azt mondja néki, hogy ha száz forintot adánd néki, meg fogja mondani, ki ásta ki az aranyokat? Annyit nem adhatok, felele az Asszony, hanem ötvent tsak ugyan adok. Meg elégedett az Ember, és az Asszony futva siet

siet azon Baráttjához, a' kinél volt a' pénzetskéje le téve, hogy el hozná az ígértt 50 for. Valósággal oda is adta volna azokat az esmeretlen embernek, ha egy esmerösse, a' ki az egész tréfát tudta, őtet elő nem találta, 's tőle meg nem tudakozta volna, hova sietne olly igen, és azután néki a' dolgot ki nem nyilatkoztatta volna. "

Nagy - Szombatból, Jul. 12-dikén. „Májusnak 29-dikén, egy Levele érkezett ide Ns *Nyitra-Vármegyének* a' T. Helytartói Székre (*Officium Vicariale*), mellyben a' Fő Tisztelendő Helytartó Kánonok Urat igen szívesen kéri az említett Ns Vármegye, hogy azon, 27-dik Mártziusban költ kegyes Királyi Rendelésnek — melly, Magyar Hazánkban a' Magyar Nyelvnek gyarapodásáról, 's közönségesebbítéséről méltóztatott gondoskodni — minél fogatosabban lehető tellyesítése végett, az ollyan helységekbe, mellyek, vagy egészzen, vagy leg alább nagyobb részént Magyarok, olly Egyházi Személyeket rendeljen ki a' lelki gondviselésre, a' kiknek mind szívek, mind tehetségek légyen eszközteni annak a' nemes Tárgynak hová hamarább való el-érését. Jelenti azután a' Nemes Vármegye, hogy a' helységbéli Mesterekről is fog ő szorgalmatoskodni, 's erántok olly rendelést tenni, hogy azok ellen se panaszolkodhasson, virágjába indúlt, 's a' fényeskedésre szapora lépésekkel siető édes Nyelvünk.

Az itt lévő hat Oskoláknak Igazgatója Tisz. *Zachar András* Úr. A' Tanító Urak pedig így következnek rend szerént: *Bakky Ferentz* (Rhet.), *Torday Pál* (Pöef.), *Mikunda József* (Syntax.), Tiszt. *Polinger Leopold József* (Gram.), *Brozsek Ferentz* (Princip.). — A' normális Oskoláknak Igazgatója, *Dévény János* Úr, ditséretessen iparko-

codik, 's mozdít is nem keveset, igazgatása alatt lévő Oskoláiban a' Magyar Nyelven."

Török-Szent-Miklósról, Jul. 7-dikén.

„A' tolvajságnak, bár sok nyilvánvaló, és titkos nemeit olvasta, vagy hallotta legyen is valaki: olly formájú marha - lopást talám még sem tudna említeni, mint a' millyen *Madarason* történt a' napokban. El megy t. i. egy *Török-Sz. Miklósi* Ember a' *Madarasi* Pásztorhoz, mondja néki, hogy ő N. N. Gazdától meg vett illyen 's illyen 6 ökröt; más Gazdától (kit hasonlóképpen meg nevezett) ugyan annyit: azért szakasztaná ki néki a' Pásztor a' 12 ökröt. Magok a' Gazdák (így folytatta beszédét a' Tolvaj) ki nem jöhettek, hanem hogy annál jobban el hindje Kend a' szavamat, imhol egy darab szalonnát és hájjat is küldtek Kendnek általam." Hitelt is adott biz a' goromba Pásztor a' fortélyos Zsivány' beszédjének, 's ki szaggatta néki az ökröket; melyeket ez el ballagtatván a' mostanában esett *N. Körösi* vásár felé, el is adott jó pénzen az úton: de a' melly könnyen tett szert a' prédára, tsak olly rövid ideig lehetett annak az öröme is. Mert a' károsok hamar nyomába igazodván, jelentést tettek itten a' Város' Házánál; hová is a' Zsivány tüstént fel idéztetett, 's rá-mára vonatott; hanem a' gonosztévők' szokott regulájokat: *Si fecisti, nega* (*Ha tselekedted, tagadd*) vette elől. De a' Visgálók is hirtelen fel találván magokat, oda küldenek egy kis Birót a' Zsivány' feleségéhez azzal az izenettel: hogy a' férje az ökrök' árát kéreti. Az Affzony, minden tartózkodás nélkül elő adta a' jó summa pénzt; melyet midőn elébe mutattak volna a' Tolvajnak: nem tagadhatta továbbá gonoszságát, 's már most az *Egri Tömlöztben* ül. — Ezen Tolvaj, tábori Béres volt a' *Lengyelekkel* való háborúban: talám akkor volt

ta-

tapasztalása, és gyakorlása az efféle könnyű móddal való kereskedésben, a' millyent most üzött. "

Buddról, Jul. 11-dikén. „Ma, hajnal tájban véget akart vetni a' maga életének egy ide való kávé Legény (Marquier); de akaratja ellen is életben kellett néki még ez úttal maradni. Elkészítette vólt már az akasztó fát, egy fa szeget vervén bizonyos üregébe a' bástyának; reá is akasztotta arra magát a' készkenőjével, 's kezdett is függeni, a' midőn arra menvén egy Polgár, meg látja, oda szalad hozzá, 's le veszi a' ízegről. A' Kávé Legény, nem lévén még egészzen meg fojtódva, magához jött, 's el beszéllette tselekedetének az okát: hogy t. i. ötet tserben hagyta a' Szeretője, 's máshoz ment férjhez; ő tehát ezen való aggódásában meg únta életét, 's minél előbb végezni akarta. "

Szarvasi Evang. Predikátor T. *Teschedik Sámuel* Úrnak hazafiúi érdemeiről emlékeztünk vólt Munkánk' 4-dik Szakaszában; de nagyobb remekjét adta ezen Úrnak érdemes Felesége *Markovitz Therésia* Asszony is a' polgári virtusoknak, hogy sem mint azt el halgathatnánk. Hív segítő Társa vólt a' meg nevezett Asszonyság kedves Férjének, a' *Szarvasi* Dolgozó - Oskolának fel-állításában, 's gyarapításában. A' midőn el fogták Férjét rendes hivatalbéli kötelességei, az említett Oskolában való tanítástól: maga állott elő, a' tanítói hivatalnak folytatására. Épületeffen oktatta az Ifjúságot a' ló - herének plántálásában, a' méhekkal, eper - fákkal, és selyem - bogarakkal való bánásban. Hogy a' selyem - készítésnek egész mesterségét fundamentomosan értheffe, ámbár már 10 Gyermeknek' Anyja vólt, még is tanulás kedvéért *Ó Budára* ment, első Leányával együtt a' királyi selyem - készítésnek Fő Intézőjéhez

Maz.

Mazzukatty Agoston Úrhoz, kinek út-mutatása alatt olly épületet vett a' selyem-szövésben, hogy annakutánna oda haza szerentséssen munkába vette azt, úgy hogy 4 esztendő alatt hét mázsánnyi selyem materiát készített gyermekeivel 's tselédivel együtt, a' maga termelztéséből. Ugyan ezért, 25 aranyakat nyomó arany érdempénzt is nyert *II. Józseftől*, mellyet Ns *Békes-Vármegye'* All-Ispánnya *T. Angyal* Úr adott által nékie, az egész Evang. Gyülekezet előtt a' Templomban; melly alkalmatossággal maga *T. Teschedik* Úr is hasonló érdempénzel tiltetett meg. — A' múltt hónapnak 26-dikán végezte példás életét *Markovitz Therésia* Asszony.

Belgrádból azt irták Jul. 4-dikén, hogy jól lehet semmi szelze (mozdulása) nints a' tájon az ellenségnek, 's naponként nyomosabb reménység vagyon a' békességhez: még is derekassan készítik az erősségeket, és redutokat, 's szállítják beléjek az ágyúkat.

A' *Fiumei* Kormányfzéknél Tábla-Biróságot viseltt Gróf *Barkótz Ferentz* Úr, a' Fels. Kir. Helytartó Tanátshoz megy Kir. Tanátsosnak: helyébe Gróf *Pálffy Ferentz* Úr rendeltetett, Kir. Tanátsos titulussal, a' ki eddig Titoknak vólt a' Kir. Helyt. Tanátsnál.

Frantzia Ország.

A' melly ki-nyilatkoztatást tettek magok erántt a' Király és a' Királyné, a' Nemzet Gyűlésének 3 Küldöttjei előtt, ki vagyon téve maga egész valóságában, a' Jul. 18-dikán költt *Bétsz* Udvari Újságban. Leg elsőben is azt adta értéére a' Király a' Deputátusoknak, hogy a' Nemzet Gyűlése által való meg-kérdetését, éppen nem úgy nézi, mint törvényszéki visgálást; hanem ő kéz, közönségesekké tenni tselekedetének oka-

okait, és tzellyát. El útazásának indító okaiúl, az Apr. 8-dikán rajta véghez vitt illetlenségeket, 's az ezeket fel váltott mérges irásokat hozta-fel, melyyek mind büntetetlen maradtak. Sem bátorságosnak, sem illendőnek nem ítélte tehát *Párisban* való további maradását; minthogy pedig másként el nem mehetett: úgy vette reá magát, hogy éjjel mennyen el. — Az is egy fő oka vólt, a' mint mondotta, *Párisból* való elmenetelének, hogy meg tzáfolya azt a' hirt, mintha ő nem vólna szabad. Tzellya nem vólt el hagyni *Frantzia Országot*; hanem tsak *Montmedybe* menni, holott lakó-hely is vólt már készítve számára. Ezen helyet azért választotta, mivel az, határ szélen való Erősség lévén, mind maga bátorságban lehetett vólna; mind pedig az Ország ellen törekedő minden erőnek inkább ellene állhatott vólna onnan. *Montmedy*ből ismét más részébe vette vólna magát az Ország-nak, ha azt, alkalmasabb menedék-helynek látta vólna. Ha szándéka lett vólna néki, ki-menni *Frantzia Országból*: úgy nem hagyott vólna maga után semmi irást; hanem tsak akkor küldötte vólna azt a' Nemzet Gyűléséhez, midőn már kívül lett vólna a' határon. — Nem vólt több az ő hintájában, 13260 livrát tévő arany pénznél, 's 570000 livrát erő papiros pénznél. — A' *Monsieur* (nagyobbik Ötse) eránt jelentette, hogy annak, tsak kevés idővel nyilatkoztatta ki akarátját, az el útazás előtt; 's tsak azért ment ki a' *Monsieur* külső Tartományba, hogy eggy úton ne mennyenek mind a' ketten: de bizonyosan vissz a tért vólna az Országba *Montmedybe*. — További maga ki-nyilatkoztatásának ide ment ki a' summája: A' vele ment 3 Kuriroknak kevés napokkal jelentette meg, hogy készítettének magoknak Kurir ruhákat, 's az el indulás előtt tsak egy nappal vett eggyik azok közzül parantsolatot

tot magától a' Királytól. — A' hamis Passzus arra való volt, hogy annál fogva könnyebb móddal lehessen az utazás. — A' mi azon Írást illeti, melyet hagyott maga után, nem kárhozzatja ő abban a' Konstitutziónak fundamentomos ágazatit; hanem csak az ellen szól, hogy ő néki mindenkor külön külön adattak által, helybenhagyás végett a' végzések: azért is nem ítéltetett jól az egész Konstitutziónak öszve-fszerkeztetéséről. A' ki szolgáltatás, és végrehajtásbéli nehézségeket hánytorgattya ő abban főképpen. — *Párisban* soha sem tudhatta bizonyossan, hogy úgy ragaszkodjék a' Nép mindenfelé a' Konstitutzióhoz, mint most útjában tapasztalta; de már most látja, melly szükséges légyen a' Konstitutzió meg erősödésének eszközlése; 's Népének boldogságáért, melly mindenkor tárgya volt az ő kívánságának, kész mindent fel áldozni, és a' kiállott kedvetlenségekről el felejtkezni.

A' Királyné, éppen a' fördőben volt, midőn hozzája akartak menni a' Deputátusok, melyet értvén ezek *Ersébet* H. Asszonytól, megkérdeztették ő Felségét, mitsoda más időt méltóztainék rendelni. A' Királyné, ki izent, hogy jönnének más nap (27-diken) délelőtti 11 órakor. Még jelenvén tehát a' szabott időre, bé vezettettek a' Királyné' háló szobájába, ki is minden készséggel következőképpen nyilatkoztatta ki magát:

„Jelentem, hogy midőn kívánczozott a' Király a' maga Gyermekeivel együtt elutazni, semmi fints a' Világon a' mi meg tartóztathatot volna engemet, hogy őtet ne követném. Két esztendőktől fogva elég bizonságait adtam tőle való elválhatatlanságomnak. Annyival könnyebben reávettem pedig magamat az el utazásra, mivel tudtam bizonyossan, hogy a' Király soha sem akarta el hagyni az Országát, és ha efféle kívánsága lett volna néki: tellyes erővel ellene állottam volna.

na.

na. A' Fiamra gondot viselő Affzony, öt hetektől fogva mindég beteg volt, 's tsak az el útazás napján tudta még, hogy menni kell, de hová? abból semmit sem tudott, úgy hogy elegendő ruhát se vett magához; hanem kénytelen voltam magam adni néki néhány darabokat. A' 3 Kurirok se tudtak leg kissebbet is az útazásnak tzellyáról. Az úton adatott ki nékiek a' Posta lovakért való pénz, 's az az eránt való parantsolat, merre kellen menniek. A' két Kamarás Affzonyok tsupán azon szempillantásban vettek jelentést a' menetel felől, midőn már indulni kellett. A' *Monseur* és *Madame*, ismét vissza jöttek volna hozzánk *Frantzia Országba*, 's tsak azért mentek idegen Tartományba: mivel ha egy úton utaztak volna vélünk: szükség lehetett volna ló dolgából a' Posta állásokon. Mi *Villequier* Úrnak szobáin kerestül (a' mellyeknek t. i. közösülések vagon az Udvarral:) mentünk ki: még pedig nem egyszerűre; hanem minden gyanúságnak el távoztatására tsak lassanként szállingóztunk ki egymás után."

Mind a' Királynak, mind a' Királynénak Jelentését le irták volt, magok a' Felsegek előtt a' Deputátusok, 's fel olvasták 27-diken a' Nemzet Gyűlésében. A' Gyűlés, nagy figyelmetességgel volt; de úgy ítélte, hogy addig nem végezhet, míg az ő Felsegekkel volt Személlyek meg nem vizsgáltnak.

A' Királyné' Jelentéséből meg tettzik, hogy nem azon a' föld alatt lévő menetelen lopódott tehát ki a' Kir. Familia a' Palotából, melly a' konyhából szolgál a' *Sequana* vizére: a' mint ezt a' *Párisi* egyik leg hitelesebb Újság egész bizonyossággal állította. A' tudósításoknak illy nagy bizonytalansága tartóztóztatott meg bennünket, hogy a' Király' vissza vitelének körülállásairól érkezett első híreket ne iktatnánk mindjárt munkánkba: mert meg lehet, hogy azoknak tized ré-

fze

fze sem igaz. Most is csak annyit mérészlünk írni, hogy a' *Fayette* (ki is nem öletett meg) Adju-tántja *Romeuf* Úr, oda érkezvén *Varennese*be, által adta a' Királynak a' Nemzet Gyűlése' végzését, melyet az, 21-diken hozott a' Király eránt. En-nek el olvasására jelentette a' Király, hogy kész annak értelméhez képest vissza térni *Párisba*. — 22-dik és 23 dik közt való éjtzaka indult vissza a' Kir. Familia *Varennese*ből; *Epernainél* öfzve-érkezett a' Nemzet Gyűlésének 3 Deputátusaival, kiket nagyobb bátorság elközlés végett küldött vólt eleibe a' Gyűlés. 25-diken esteve lett a' bé-menetel *Párisba*. A' sok ezernyi ezer kíséző gya-log és lovas fegyveresek között, egy nagy csoport elegy belegy népis vólt, egy papiros zászlóval, mellyen ezek a' szók olvastattak: *Szabadon élni, vagy meg halni*. A' kir. hintóban, hátul ült jobb kéz felől a' Király; bal felől a' Királyné; közben egy Deputátusa a' Nemzet Gyűlésének *Barnave* Úr; a' hintó' ajtajánál a' *Dauphin*; elöl pedig a' Kir. Kisasszony, 's *Ersébet* H. Asszony. A' Kotsis' helyén ütek 3 Kir. Testörzők, Kurir ruhában; a' hintó megett pedig valami 8 Granatérosok állottak. A' kir. hintót követték más 3 kotsik; ezek után pedig egy nyílt, és tserfa 's borostyán ágakkal ékesített szekeret vontak azon Polgár Ká-tonák, kik leg először állották el *Varennese*ben a' Király' útját.

Küldjük a' 7 arkust, az Ország-Gyűlése' Hi-storiájához tartozó Aktákból.

Költ *Bétsben*, Júliusnak 15-dik napján 1791.

